

NGUYEN THI THU HUE

NOVÝ PŘÍSTAV

(Tân cảng)

Tři hodiny.

Patří jim jednopatrový pětipokojový dům o 250 metrech čtverečných, který leží blízko letiště, vedle několika desítek vil stále bohatších obchodníků, jejichž majetek se rozrůstá v podmínkách nové tržní ekonomiky. Prostor před domem je čtrnáct metrů široký a je rozdělený na dvě nestejně velké části. Menší strana je určena pro cestu do garáže a před tou větší stojí řídký a vysoký plot tmavě zelené barvy. Za plotem leží velká zahrada plná trávy a květin.

V létě tu vedle řady narcisů rostou keře trojbarevných lesklých pivoněk. Nad střechou domu se sklání profídle větve mangovníku. Ovoce má dost, v každém trsu pět až sedm plodů. Na jedné straně je mango zelené, na druhé má načervenalou barvu jemného pudru, jako tváře šestnáctileté dívky. Po celé délce kmenu visí dolů orchideje krásné až k nevíře.

Přes zahradu se nachází obývací pokoj, který je oddělen od zahrady dvěma skleněnými dveřmi sahajícími od země až po strop. Sedací soupravu sem přivezl z Řecka. Její žíhaný vzor měl zlatohnědou barvu, jako záhony brokátových chryzantém, které rostou na Nový rok podél cesty do Nghi Tam. Po každé, když si sednete do sedací soupravy, jako byste pocítili něhu mnoha neviditelných, hladivých rukou. Přes jedny velké prosklené dveře se vchází do jejich ložnice, jejíž okna směřují do zahrady. Za úsvitu? Ze zahrady sem pronikají zlátnoucí

paprsky, které s postupujícím ránem ztrácejí svou narůžovělou barvu. Paprsky se odrážejí od zeleného listoví barevných pivonek, od zbylé ranní rosy nebo od kapek vody po chvilkové průtrži mračen, která se v Saigonu vždy znenadání objeví a hned zas přestane. A když přijde noc? Na oblohu vyjde měsíc, zahrada jako by se pokryla stříbrem. Je jak ze snu, zároveň však vypadá velmi skutečně. Když zafouká vítr, působí až strašidelně.

Vedle jejich ložnice se nachází dětský pokoj. Byli svoji deset let a z toho osm byli chudí. V jednom kuse vystrašení, uspěchaní, a k ničemu to stejně nevedlo. Když se jim podařilo sehnat nějaké peníze nebo koupit nějakou věc, bývali bez sebe radostí, jako by ta radost měla překonat všechny dosavadní radosti na světě.

Jednou získal od kamaráda nabídku pracovat jako právní poradce obchodního zastoupení v Řecku, vzdálené zemi, která ho přitahovala a která mu byla dobře známá z knih a z doslechu.

Dva roky poté se vrátil. Přivezl s sebou vše od kachliček na podlahu a na stěnu v koupelně až po nábytek do obývacího pokoje, stolní a noční lampičky. Od svého dalšího přítele koupil krásný pozemek. Postavil hotový palác pro čtyři lidi, kteří až do té doby žili jen na sídlišti.

Už tomu byly tři roky, co získali tento nový dům a s ním i nový život. Teď jim zbýval jeden den.

• • •

Čtyři hodiny.

Ona a starší syn, který chodil do sedmé střídny, se vraceli do bytu, odkud ona asi před rokem odjela v novém sportovním modelu auta zelené barvy. Zelenou mívala vždycky ráda. Zelenou barvu plotu, zelenou barvu klik u dveří, zelenou barvu podstavců nočních lampiček, až po zelenou barvu ručníků v koupelně.

Mladší, šestiletý chlapec vyběhl s širokým úsměvem z obývacího pokoje, když její auto zastavilo u dveří. Zjevně čekal

už dlouho. Zajímavě zakřičel do domu na služku: „Ba, otevři mamince a bratrovi dveře!“

Pomocnice v domácnosti vyběhla ven. V ruce jí cinkal svazek klíčů. Bylo jí přes čtyřicet, byla drobného vzrůstu a udržovaný vzhled nezakryl její povadlou svěžest. Trochu se jí třásla ruka, když strkala klíč do zámku.

Jak otvírala železnou branku, zeptala se: „Zajedete s vozem dovnitř?“ Ona však zavrtěla hlavou a z auta vyndala obrovský balík: „Ne, ne, zase odjedeme.“

Mezitím obě děti odešly do svého pokoje a tiše za sebou zavřely dveře. Na jejich palandě teď byly srovnány pokrývky a zimní oblečení. Kdysi? Večer co večer ležel starší chlapec na vrchní posteli a přeříkával si látku do školy. Jeho mladší bratr si pod ním srovnával obrázky a potichu po něm všechno opadovnitř. Mrkla na oba chlapce. Rozhlédla se po pokoji a čekala, až si starší chlapec srovná knihy a sešity do aktovky. Pak jim zhasla a zavřela dveře. V potměném pokoji si starší lehнул na břicho, natáhl obě ruce, chytl drobné ručky svého bratřička a pošeptal mu: „Drž se!“ Pomalu ho vytáhl přes schůdky kovového žebříku. Když v klidu leželi vedle sebe, starší se zeptal:

„Tak jaký příběh to bude dneska, pane?“

„Byl jednou jeden...“ zahihňal se mladší.

„Už jsi ten příběh slyšel tolikrát a ještě se nenudíš?“

„U příběhu o starém rybáři se nikdy nenudím.“

„Kdysi... na vzdáleném mořském břehu... žil byl jeden rybář...“

„...jeho rodina byla velmi chudá a neměla nic kromě jednoho koryta...“ Pokračoval jeho mladší bratr.

To bývalo kdysi.

Ale teď. Mladší podává staršímu hrst plastových kostek a šišlavě mu říká: „Táta mi koupil lego, až to složím, bude to vypadat jako náš dům.“ „Jo, až ho složíš, tak bude opravdicky jako ten náš,“ pokýval starší hlavou. Nato mladší prosmejčil všechny kouty v pokoji, namáhavě vytáhl všechny své hračky

a naskládal je na hromadu, jaká bývá v hračkářství, kde se najde úplně všechno, nač si jen vzpomenete. Pak řekl: „Tenhle vláček je děsně dlouhý.“ Podal bratrovi ovladač a řekl: „Jezdí fakt rychle, teď jsem mu vyměnil baterky.“ A jak čekal, až jeho starší bratr zapne ovládání, jeho oči zářily jako dvě pecky longanu. Lokomotiva vláčku táhla přes třicet vagonů a posouvala se jako housenka po tenkých kolejích. Mladší šťastně pozoroval staršího a měl velkou radost, ani ne tak proto, že by se těšil z vláčku, jako spíš že se může se svým bratrem podělit. Všechny tyto věci byly malému chlapci až příliš známé. Když nebyl ve škole, žil sám, obklopen hromadou čím dál modernějších hraček, spoustou kreslených filmů a s televizí zapnutou po celý den. Teď tu byl jeho starší bratr, se kterým mohl své záliby sdílet. „Tohle hasičské auto houká fakt suprově,“ řekl a zmáčkl tlačítko na dálkovém ovladači. Auto s houkající sirénou narazilo přímo do zdi a její zvuk jim ostře pronikl do uší.

• • •

Pět hodin.

Seděla na koberci a dívala se do zahrady.

Pomalou, polehoučku se snesl večer. Zahrada se zbarvila do zlatova, na obzoru se objevily červánky.

Vešel do místnosti. V ruce držel podnos se dvěma hnědofialovými sklenicemi křišťálové vody, ve kterých se dokola točily kostky ledu. Mlčeli.

Přisunul k ní podnos s vodou, otočil se a zapnul televizor. Dávali večerní zprávy. O krvavých a krutých bojích v Kosově. O bombách a střepinách zasypávajících města. O rozvalených domech. O umírajících. O dezorientovaných mladých i starých lidech, kteří ve zmatku prchají. O dětech s mdlýma očima, které bezvládně ležely na nemocničních lůžkách.

Zachvěla se. Vypnul televizi a pustil hudbu. Místností se začal linout pomalý, jasný a dojemný hlas zpěváka Tuan Ngoca, který naplnil pokoj teplem a klidem. „Dost už... Nech mě sbohem říct... Prosím, nech mě odejít...“

Znovu se zachvěla. Nevypnul hudbu, jen se postavil. Pak odešel z místnosti.

• • •

Šest hodin.

Starší chlapec připevnil všechny upadané ruce a nohy supermanů a seřadil hračky do řady.

Mladší odešel k televizi, do videa zasunul kazetu a zapnul ho. Ozval se ohlušující zvuk. Z oblaků kouře vyskočil superman v bílé košili a zběsile kolem sebe mával mečem jako cvok. „To je malý superman,“ vysvětloval mladší a ukazoval bratrovi kopu disků. „Táta mi toho koupil strašně moc, nikdy se nenudím.“ Starší přelétl pohledem hromadu kazet a zavrtěl hlavou. „Neměl bys na to tolik koukat, škodí to očím.“ „Nevadí. Já to umím nazpaměť,“ pyšně odvětil mladší.

Ze zástrčky se ozvalo zapraskání. Starší se zamračil, vypnul televizi a vytáhl šňůru ze zásuvky. Pak vzal nůžky a jednou čepelí ji utáhl. Na tváři se mu usadil spokojený výraz. Jeho mladší bratr na něj hleděl s obdivem. „Ještě mám dva roboty bez hlavy,“ zašeptal malý hoch a s očima plnýma naděje čekal, co bude dál. Starší kývl hlavou. Byl ještě zabraný do srovnávání všech supermanů. „A tohle auto se setrvačnickem z ničeho nic přestalo jezdit.“ „Jestli máš ještě něco rozbitého, tak to sem přines.“ Mladší se zatetelil a vzrušeně řekl: „To mám dneska ale kliku.“

• • •

Sedm hodin.

„V kolik zítra letíš?“ zeptal se jí. Smutně otočila hlavu k zahradě a utřela si slzy: „V půl jedenácté ráno.“ „Je snad ještě nějaký problém?“ zeptal se. Vzdychla. „Bude muset chodit do nižšího ročníku?“ zeptal se. Vzdychla. „A co bude s tebou?“ „Já musím chodit do školy ještě rok, pak půjdu do práce.“ „Tak ten tvůj bude muset uživit dva lidi navíc?“ zeptal se. Vzdychla a mlčela. Hudba přestala hrát. Večer se chýlil ke

konci. Všechno se najednou zdálo mimo dosah, i zvuky doléhaly jakoby z dálky. Jejich dům jako by se ztrácel kdesi hluboko v neexistujícím světě.

Najednou se prosklené dveře rozletěly dokořán a venkovní vítr jí rozfoukal vlasy. Skleněné krystalky lustru o sebe začaly narážet a cinkat.

Kdysi. Nastala noc a hodiny ubíhaly. Byl někde pryč. Ona ležela v posteli a dívala se ven z okna. Zahrada byla zalitá zlatou barvou pouličních lamp a vypadala jako z pohádky. On se vrátil velmi pozdě. Byl stále v obleku, který nosíval na jednání. Smíchal vodu s bylinkami a několika plátky ženšenu a vyrobil tak směs se štiplavou vůní. „Napij se. Jdi spat napřed. Musím se ještě připravit na zítřejší jednání.“ Vzala sklenici a podívala se mu do očí. Slabě si povzdechla, když se otočil k odchodu. Neslyšel přiškrcený povzdech ani ne čtyřicetileté ženy, stále ještě svěží, z jejíž vůně byl cítit dostatek a pohodlný život, ženy, která čekala na něhu a polaskání. Nestihl zaregistrovat, že na něj čekala v příjemně chladivé, lesklé saténové košilce. Nepostřehl ani velkou vázu s vonícími květinami, kterou umístila do rohu místnosti. Bylo tu všechno. Všechno bylo dokonalé. Čekalo se jen na něj.

A on? Vždy měl pocit uspokojení a klidu, když se mu podařilo získat nové kontrakty. Neznal větší radosti, než když se mu objevil nový projekt, ještě než dokončil ty předchozí. Aby se pak vrátil domů, prošel prosklenými dveřmi, zanechal firmu venku a byl s ní. A byl se dvěma malými syny v domě, který byl rájem na zemi. Myslel si, že to stačí. Bylo toho až příliš pro jednu rodinu, až do chvíle, kdy odešla. Odešla definitivně. Pak teprve procítl.

Otočila hlavu. Rychle se na něj podívala. Pak pohlédla na čelo postele, na místo, kde stála noční lampička. Byla tam sponka do vlasů a lahvička růžového laku na nehty. „Příští měsíc se sem ona nastěhuje?“ zeptala se. Vzdychl. „Nemá našeho syna ráda, vidíš?“ dodala. Vzdychl. „A co malý? Ten ji taky nesnáší, co?“ Vzdychl a přikývl. „Co bude dál?“ zeptala se. Neodpovídal. Znovu vzdychl. Pak řekl: „Zvykneme si.“

konci. Všechno se najednou zdálo mimo dosah, i zvuky doléhaly jakoby z dálky. Jejich dům jako by se ztrácel kdesi hluboko v neexistujícím světě.

Najednou se prosklené dveře rozletěly dokořán a venkovní vítr jí rozfoukal vlasy. Skleněné krystalky lustru o sebe začaly narážet a cinkat.

Kdysi. Nastala noc a hodiny ubíhaly. Byl někde pryč. Ona ležela v posteli a dívala se ven z okna. Zahrada byla zalitá zlatou barvou pouličních lamp a vypadala jako z pohádky. On se vrátil velmi pozdě. Byl stále v obleku, který nosíval na jednání. Smíchal vodu s bylinkami a několika plátky ženskenu a vyrobil tak směs se štiplavou vůní. „Napij se. Jdi spat napřed. Musím se ještě připravit na zítřejší jednání.“ Vzala sklenici a podívala se mu do očí. Slabě si povzdechla, když se otočil k odchodu. Neslyšel přiškrcený povzdech ani ne čtyřicetileté ženy, stále ještě svěží, z jejíž vůně byl cítit dostatek a pohodlný život, ženy, která čekala na něhu a polaskání. Nestihl zaregistrovat, že na něj čekala v příjemně chladivé, lesklé saténové košilce. Nepostřehl ani velkou vázu s vonícími květinami, kterou umístila do rohu místnosti. Bylo tu všechno. Všechno bylo dokonalé. Čekalo se jen na něj.

A on? Vždy měl pocit uspokojení a klidu, když se mu podařilo získat nové kontrakty. Neznal větší radosti, než když se mu objevil nový projekt, ještě než dokončil ty předchozí. Aby se pak vrátil domů, prošel prosklenými dveřmi, zanechal firmu venku a byl s ní. A byl se dvěma malými syny v domě, který byl rájem na zemi. Myslel si, že to stačí. Bylo toho až příliš pro jednu rodinu, až do chvíle, kdy odešla. Odešla definitivně. Pak teprve procitl.

Otočila hlavu. Rychle se na něj podívala. Pak pohlédla na čelo postele, na místo, kde stála noční lampička. Byla tam sponka do vlasů a lahvička růžového laku na nehty. „Příští měsíc se sem ona nastěhuje?“ zeptala se. Vzdychl. „Nemá našeho syna ráda, vid?“ dodala. Vzdychl. „A co malý? Ten ji taky nesnáší, co?“ Vzdychl a přikývl. „Co bude dál?“ zeptala se. Neodpovídal. Znovu vzdychl. Pak řekl: „Zvykneme si.“

Odvrátila se od něj a dívala se do zahrady. Kde to všechno začalo? Zachvěla se. „Zvykneme si.“ Každý zvyk začíná bezděčně. Mimovolnost se pak sama stane zvykem. Zvyky se pak změňjí v jazyk. Rutina vytvářející chování jednotlivce a zvyky celé společnosti se pak stane osudem, který člověk musí nést na svých bedrech. Tak kde to začalo? Určitě to bylo v den, kdy odletěla do Hanoje na jednání. Tehdy se podařilo uzavřít smlouvu s obchodním partnerem a ona na tom měla nemalé zásluhy. Slavilo se celou noc. Pila. Tři sklenky nějakého na-
hořklého aperitivu. Pozvolna se opila. Když se pomalu probírala z opojení, zjistila, že sedí na zadním sedadle luxusního automobilu. A vedle ní pohledný Francouz. Mluvila, ani nevěděla o čem. Smála se, ani nevěděla čemu. Najednou v srdci pocítila zmatek, ani nevěděla proč. Ucítila horkost na rtech a srdce jí bůhvíproč rychle tlouklo. Všechno nějak mimovolně. Jediná věc byla instinktivní touha, která v ní najednou procítila. Nebyla připravená na to, že bude pít alkohol. Nebyla připravená na vlahé hanojské počasí. Nebyla připravená na tělesné doteky. Náhle měla jasné vědomí. Až do chvíle, kdy zůstali sami, jako by vše chtělo vybuchnout.

• • •

Osm hodin.

„Mám hlad.“ Mladší se rozvalil na podlaze. „Už to bude.“ Starší byl stále zabrán do spravování autíčka. Na jedné straně byly pečlivě srovnány opravené hračky. Na druhé, kde byly naskládány rozbité věci, zbývaly už jen dvě pistole. Uprostřed místnosti byl z lega postaven krásný dům, podobný tomu jejich. Na silnici před ním stálo zaparkované autíčko. Kolem jezdil vláček. Figurky udatných supermanů všech možných barev v řadách střežily ulici. Plyšový medvěd s plyšovým psem jako by si hráli opodál. Mladší si upřeně prohlížel svůj výtvar a tvářil se spokojeně. Nevšiml si, jak má jeho bratr stisknuté rty a vlasy na spáncích slepené potem. Občas vystřelil pohledem na hodiny s obrázkem medvěda, které pomalu odtikávaly čas. Vzdychl.

Mladší se najednou posadil. Zeptal se: „Máš rád auta? Jedno ti dám, jo?“ Starší se na něj upřeně podíval, a kývl hlavou. „Vem si tohle na dálkové ovládání. Jezdí děsně rychle.“ Starší zavrtěl hlavou a očima přelétl několik desítek aut všech možných velikostí. Potom vzal do ruky to nejmenší. Mladší držel v ruce figurku supermana bílé barvy a strčil ji do rukou svého bratra. „Tenhle bílý suprově bojuje. Bude tě chránit proti tlupě zlých šimpanzů,“ řekl mladší a zadíval se na bratra. Starší si vzal bílou figurku bojovníka i autíčko. Mladší na něj chvíli hleděl, pak se zeptal: „Kdy tě zase mamka přivede?“ Starší mlčel, a tak malý pokračoval: „Bere tě máma někdy do obchodáku?“ Starší zavrtěl hlavou. „Chodíš s ní jen sbírat tenisáky?“ Starší kývl hlavou na souhlas. Mladší vlezl pod postel a nadšeně vytáhl žluté tenisové míčky. „To jich ale mám, co?“ Starší se na něj díval. Zachvěl se.

Po večerech ho matka vodívala na tenisové kurty. Děti tam spolu dováděly a jejich rodiče hrávali tenis. Byl to velký kurt. Za ním, na břehu řeky Saigon, se nacházely zahrady. Večer co večer na jejích březích posedávala mládež a vyznávala si lásku nebo tam srkala drinky ve svěžím říčním vánku, který pofukoval od řeky. O přestávce mezi sety si s ním matka chodívala sednout na břeh řeky. Nosívala bílou sukni a bílý svetřík, vlasy stažené do ohonu, a v obličeji bývala celá zrudovělá. Naráz vypila dvě sklenice citrónové limonády. Když se oba dívali směrem k Tan Cang, říkala mu: „Vidíš ten život? Celé dny i noci se to tam loděmi jen hemží. Tam je přístaviště, kam připlouvají lodě.“ Na druhé straně řeky se v tmavém večerním soumraku matně rýsovala ztichlá vesnice. Matka pokračovala: „Každý večer se tam schází celé rodiny. Chvíli spolu posedí a pak jdou spat, aby mohli ráno zase brzy vstát a jít do práce.“

A on mlčky hleděl hluboko do poklidných stínů. Tam někam. Na druhou stranu. V dáli Tan Cang zářil v ostrém světle a hluk lodních motorů vířil vlny na hladině. „Co je to Tan Cang?“ zeptal se. „To znamená Nový přístav. Nových přístavů pro lodě není nikdy dost.“

Pak se ozvali matčini přátelé, kteří jí volali zpět ke hře. Popadla raketu a s teniskami na nohách se rozeběhla jako holčička. Než odběhla, pohodila vedle něj bankovku v hodnotě 50 000 dongů se slovy: „Zůstaň tady. Je tu příjemně.“ Zamumlal „ano“, zvedl peníze a schoval si je do kapsy. Při dalších příležitostech s sebou nosíval dalekohled. Díval se na Tan Cang. Viděl jen lodě a vory, jak přivázejí všelijaké věci na břeh, a pak jak zase odplouvají. Tu a tam proplul vor s černým uhlím, který vypadal jako hřbet obrovského krokodýla. Pak se otočil směrem k vesnici. Někdy spatřil jenom jedno světlo lampy probleskující za řadami stromů. Tan Cang. Tolikrát seděl sám se skleničkou limonády, čekal na matku a po každé si přál, aby tu s ním seděl i jeho mladší bratr. Jistě by tu pobíhal a hrál si na zeleném trávníku. A on by mu pak objednal velkou zmrzlinu, kterou by zhltal, protože zmrzlinu měl jeho bratr ze všeho nejraději. Společně by pak soustředěně počítali příjíždějící a odplouvající lodě. Ale nikdy se mu nepovedlo vzít svého brášku k Tan Cang.

• • •

Devět hodin.

Vstala. Za ní stál on. Zapálil si cigaretu. Vyšel z ní hustý a neproniknutelný kouř. Kdysi, když se spolu nastěhovali do novomanželské ložnice, jí řekl, že v jejich ložnici bude jen vůně květin a jejího těla. Tehdy tvrdil, že kouřit v ložnici je barbarské, nehygienické...

Přiškrceným hlasem řekla: „Tak za tři roky si budu moc' pozvat k sobě děti.“ Zavrtěl hlavou a skrz oblaka cigaretového kouře se mdle zasmál: „Sami nevíme, co bude zítra, natož co bude za tři roky.“ „Dětem je vždy líp, když jsou s matkou,“ snažila se. Zavrtěl hlavou. S ironickým úsměvem na pobledlé tváři. Zmáčkl dálkový ovladač a zapnul televizi. Kanál VTV1 zrovna vysílal záběry z války v Jugoslávii. Davy lidí se snažily uprchnout do sousedních zemí a uvízly na hranicích. Opustili své domy se vším, co v nich

okno: „Počítej. Jedna, dva, tři, čtyři, pět.“ Mladší se na něj otočil, tváře se lišácky: „Budeš číslo tři, abych se dopočítal rychleji, jo?“ Starší bratr zavrtěl hlavou: „Zase jsi líněj. Musíš se trochu snažit. Čím líp se budeš učit, tím dřív se zase uvidíme.“

„Ale mě učení nebaví,“ vzdychl mladší.

„Musíš se učit. Posloucháš mě?“

„Mě jen baví si s tebou hrát.“

„Tak u sebe vždycky měj tohle letadlo a představuj si, že si s tebou hraju.“

„Tak já teda budu tenhle bílý superman a taky budu po celý den vedle tebe.“

„Dobře, já si vezmu tohohle malého supermana s sebou.“

• • •

Deset hodin.

Stála ve dveřích. Starší chlapec s ruksakem na zádech stál vedle ní. On byl naproti a v náruči držel toho menšího, jemuž se zavíraly oči únavou. Ten v rukou pevně svíral letadýlko. Naklonila se nad něj, zabořila svou uszlzenou tvář do jeho krku a dlouze se nadechla, jako by do sebe jednou provždy chtěla nasát jeho vůni.

On se sklonil. Starší chlapec se mlčky díval do zahrady. Keře a stromy se chvěly ve větru. Otec mu dal do ruky několik stodolarových bankovek a zamumlal: „Schovej si je, budou se ti hodit.“ „Děkuju,“ odvětil mu chlapec a schoval si peníze ještě není velký.“ Utřela si slzy. V tváři měla bolestný výraz. „Zkusím mu domluvit nějakou školu v centru, kde je hodně Vietnamců, aby si mohl najít kamarády.“

Starší chlapec se díval na toho mladšího. Rozplakal se. Potlačoval slzy, jako by chtěl svou bolest zase polknout a zadržet ve svém nitru. Cítil se ukřivděně, aniž by dokázal říci proč.

Sklonila hlavu. Kousla se do rtu. Náhle popadla svého manžela za ruku, pevně ji držela: „Odpusťte mi... I ty mi, synku, odpusť.“

„Je to všechno moje vina. Je to moje vina... že jsem s tebou žil a nechápal, co potřebuješ... proto mě opouštíš.“ Zlomil se mu hlas. Pak položil ruce na ramena staršího syna a zašeptal: „Promiň mi, chlapče.“ Starší zvedl hlavu a podíval se na něj. Pak pohlédl na svého dřímajícího bratra. Přikývl.

• • •

Ráno. Na letišti.

Vítr silně foukal nad nekonečně dlouhými přistávacími drahami. Zahřměly motory boeingu 747, velkého jako velryba. Vyvalily se proudy hustého kouře, který však vítr vzápětí rozehnal. Turbíny se otáčely ostošest. Terminál ožil hlukem motorů. Hlas z reproduktorů četl rozvrh letů. Lidé kolem pokřikovali jeden přes druhého.

Ona a starší chlapec se blížili ke dveřím letadla. Jejich tváře prozrazovaly obavu a úzkost. Vedle nich její nový partner spokojeně nesl zavazadla. Stačilo se na něj podívat, aby si člověk všiml upřímnosti a štědrosti vlastní zamilovanému, jehož city jsou opětovány. Žena s chlapcem se zastavili dole pod schůdky a mimovolně se znovu ohlédli směrem k letištní hale. Na tváři se jí rozhostil zvláštní výraz. Ještě nikdy nebyla krásnější.

Všichni vystoupali po schůdkách nahoru a zmizeli v trupu letadla. Motory letadla burácely, jako by se chystaly vybuchnout.

Chlapec vypadal bojácně, poplašeně. Vstoupil mezi dvě řady sedadel a soustředěně začal počítat, jako by mu bylo jedno, že jsou tu lidé. Jedna. Dva. Tři. Čtyři. A pět. Zastavil se. U okna seděl poklimbávající černooký cizinec s vousy a vyvaleným břichem. Měl určitě přes sto kilo. Ona a její nový muž pokračovali v cestě mezi sedadly, a pak se zastavili. On otevřel dvířka zavazadlového prostoru nad hlavou a začal tam skládat zavazadla. Ona vklouzla do sedadla a otočila se. Její syn zůstal stát v páté řadě, jako by byl zhyponotizovaný tím tlustým pasažérem. Zavolala: „Pojď sem, sedíme přeci tady.“ Hoch se na ni podíval očima plnýma slz.

Zoufale zavrtěl hlavou. „Vždyť sedíš tady,“ znovu na něj zavolala. Opět zavrtěl hlavou. Díval se na tlustocha a vypadal poněkud vyděšeně. Obrátil se k matce a řekl: „Ale já slíbil bráchovi, že budu sedět tady, u pátého okénka.“

Z hluboka se nadechla a zabořila se hlouběji do sedadla. Slzy jí stékaly po obličejí plném bolesti. Její nový partner skončil se srovnáváním věcí a posadil se. Kousla se do rtu, podívala se na svého syna, zamávala na něj rukou a řekla: „Pojď, sedíš tady.“

Chlapec znovu zavrtěl hlavou a díval se na svou matku vytřeštěnýma očima, které snad ještě nikdy nebyly tak velké. A pak se znovu podíval na okénko, jež zatáhl tlustý pasažér, který tam teď seděl se zavřenýma očima. Chlapec se natáhl přes cestujícího, který seděl vedle, natáhl se i přes tlustého muže a zběsile zabušil do zavřeného okénka. Tlustoch sebou trhl. Záhy však pochopil a vytáhl bílou roletu nahoru.

Venku zářilo slunce. Jeho paprsky měly medově zlatou barvu. Přišlo období sucha. Okna terminálu se třpytila jako zrcadla.

Chlapec dál bušil do okénka a začal volat se slzami v očích: „Vidíš mě, bráško? Jsem tady!“ Jeho matka vzadu se schoula a rozplakala se ještě víc.

• • •

Za lesknoucími se rámy velkých dveří stáli přilepeni ke sklu on a malý hoch, který v jedné ruce svíral letadýlko a druhou se pevně držel svého otce. Díval se na velké letadlo, které tam venku, v dálce, nastartovalo motory. Pak svěřil ruku s letadýlkem a druhou vyprostil z otcova sevření. Prstem ukázal na bílé značky na trupu hračky a nezřetelně počítal: „Jedna. Dva. Tři. Čtyři.... Pět. Tady sedí. Tady je brácha.“

Uši jako by mu zalehla hustá clona. Proč zrovna takhle? Kolik uběhlo let od prvních předtuch, které signalizovaly její odchod? Nejdřív to vycítil z jejího těla. Pak z citů. Vždycky ho to trápilo, ale teď ani nevěděl proč.

„Jedna. Dva. Tři. Čtyři. Pět,“ počítal potichu malý hoch. Počítal s neuvěřitelným zápalem.

Proč? Proč včera neodhodil svou hrdost, svou žárlivost a neodpustil jí? Nebo ji ani nepoprosil, aby si to ještě rozmyslela? Byl schopen předpovídat rizika smluv mezi Vietnamem a Západem, a nedovedl si všimnout nebezpečí dnešního dne? Proč se až do včerejška domníval, že se tenhle rozchod neuskuteční? Proč si myslel, že je to jen vtip? No tak, proč?

• • •

V letadle.

Zdálo se, že tlustý pasažér pochopil, o co malý chlapec usiluje. Okamžitě se napřímil, zatáhl břicho, aby se mohl malý hoch dostat k okénku. Zatáhl ramena a s porozuměním se na něj díval. Chlapec s očima dokořán koukal ven a v ruce svíral postavičku supermana.

Dole. V dáli. Viděl jen, jak sluneční paprsky svítí do skleněných oken, která se třpytila jako nebeské zrcadlo. Lidé, kteří tam byli někoho doprovodit, se zdáli maličcí a jejich černé hlavy byly jako fazolky.

Chlapec odstoupil od okénka a utřel si slzy. Vrátil se zpět do uličky a podíval se na matku. Měla skloněnou hlavu a plakala.

Letadlo netečně objelo kolečko po dráze a zase se zastavilo. Motory zaburácely. Letadlo se rozjelo a vzlétlo.

Za skleněnými okny pořád ještě stál malý chlapec s letadýlkem v ruce. Položil prstík na první bílou značku a začal počítat: „Jedna. Dva. Tři. Čtyři... Pět.“